

nak korának lírai vágyaira és magyarságunk bús virághullására. De a sors másra szemelte ki Bocskayt s ő férfiasan vállalta küldetését: valláskülönbség nélkül egye-
síteni a magyar szabadságának védelmére, békés emberi jogainak kivívására. Az első kirántott hajdúkardnak zsoltár volt a kísérője. Az ő reménytelen, nagy idillje, mint sok más jó magyaré is Erdély volt, a lélekben felépülő gyönyörűség „Tündérország“, melynek valóságos földjén annyiszor járta haláltáncát idegen érdekért a magyar. Elindult tehát Bocskay, hogy hazája számára „megtalálna Scylla és Charybdis közt az utat a szabadba.“ És anynyi ravasz „praktika“, ármány és vérontás közt megtalálta az egyetlen utat: az emberiségben és szabadságban való egyesülést. Szántó György könyve igaz, becsületes tanulságul szolgálhat számunkra.

VÁNDOR GYULA

Csabai István: Az impresszionizmus kora. Budapest, 1942. Officina kiadás. Ez a könyv nem annyira az impresszionizmus korát, mint inkább annak mibenlétét kívánja megismertetni. Ehhez az író olyan eljárást választ, amellyel az impresszionizmust fejlődési folyamatában mutatja be s így mélyrehatóbban vezeti be olvasóját annak szellemébe, mint egyszerű leírással. Látnuk tehát az impresszionizmus elindulását, küzdelmeit és kiteljesedését azon néhány francia úttörő mester művészetének tárgyalása kapcsán, akik az impresszionista látás elméletét kialakították és műveikben megvalósították. Rámutat azokra a festészeti irányokra, melyek az impresszionizmusból keletkeztek

s végül elmondja, hogyan értelmezték a franciáktól átvett impresszionizmust az európai nemzetek mesterei.

Csabai István művében elsősorban az analitikus szellem mutatkozik meg. A művész személyisége, a lelkialkat adottságai, a származás, életkörülmények és életesemények mint lényeges művészetformáló tényezők jönnek tekintetbe a kor szellemi áramlata és általános művészeti felfogása mellett; ezekből vezeti le az említett mesterek művészi egyéniségét s viszont a műalkotáson keresztül megtudja éreztetni alkotójának emberségét. A szerző jól megalapozott művészetfilozófiai szemlélete és bőséges tárgyismerete eredményezi azt, hogy könyve sokoldalúan mutatja be az impresszionizmust és arról minden vonatkozásban tiszta fogalmakat nyújt.

Nemcsak értékben emeli, de vonzóvá is teszi könyvét a világos, könnyed, helyenként cseveggyszerű stílus, mely a festészettől távolabb álló olvasó számára érthetővé és érdekessé teszi a témát és szinte észrevétlenül vezeti át sok nehezen megfogható problémán.

Előadása plasztikus; kevés, de markáns vonással karakterizál, ami itt különösen dicsérendő érdem, mert valósággal szemlélteti művében az egyes műalkotásokat színeikben, technikájukban éppúgy, mint belső tartalmukban. Sokszor a készülési folyamatában látjuk azokat s elmondhatjuk, hogy ez a szemléltetés nemcsak eleven, de teljesebb, mint a könyvben mellékelte szürke és kivitelükben fogyatékos színes reprodukciók.

DOROGI IMRE